

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Elementa Doctrinae De Circvlis Coelestibvs, Et Primo
Motv**

Peucer, Kaspar

Vitebergae, 1576

VD16 P 1990

De Horizonte Et Meridiano.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56559)

Ambo vero utrunq; circulum in quatuor æ-

quales dirimunt quadrantes.
Sed Colurus solstitiorum, plures alios vsus præ-

In eo enim maxima Solis declinatio seu obli-

quitas numeratur. Est enim maxima Solis declina-

arcus Coluri solstitiorum, principio Cancris &

æquatori inclusus, quem arcum augeri minuiue E-

quatoris velut inflexu quodam ad æquatorem & ve-

reflexu, supra dictum est. Deinde idem Circulus

æquatoris sepe vice Meridiani, cum in qualibet diurn-

æ reuolutione primi cœli, bis in locum Meridiani suc-

cedat, seu bis plano eius iungatur.

DE HORIZONTE ET MERIDIANO.

QUATVOR Circuli maiores, quos hacten-

us descripsimus, & motu spheræ circumuoluuntur

& ubiq; idem sunt. Reliqui duo, Horizon &

Meridianus contra, nec spheræ circumacta reuol-

uuntur, sed immoti fixiq; persistunt, nec iidem sunt

in omnibus, sed continuo mutantur, situ in terra mu-

tato. Proprios enim quælibet loca Horizontes &

Meridianos habent.

Ambo, cum mutuo contactu angulos rectos effici-

unt, & æquales dirimunt totum cœlum in quatuor partes æquales

perpetuo.

perpetuo diuidunt, & quatuor cœli cardines seu angulos designant ac constituunt, ad quos continua cœli conuersione aliæ atq; aliæ stelle velut ordinata successione deductæ, efficacius aures exerunt, expromunt atq; in subiecta elementa exercent suas, quam alibi: præcipue vero Sol ad eos deuolutus limites, tum inchoat ac finit dies noctesq; tum eosdem in medijs quasi articulis æquabiliter distinguit.

Horizon, cardines Orientis atq; Occidentis constituit, quorum illum ὠρὸσκοπος græci & ἐπιτολίη & ὀρίζοντα πρὸς ἀνατολάς, latini ortum & cardinem vel finitorem orientalem. Hunc vero græci δύσις & ὀρίζοντα πρὸς δυσμάς, latini occasum & cardinem occidentis vocant.

Meridianus, imi summique cœli cardines, seu medios diurni nocturnique motus limites definit, quorum qui in superiori hemisphærio consistit, μέση γωνία græci & μεσηράνημα, culmen, fastigium, & medium cœli latini. Alterum, in imo cœlo oppositum huic, ὑπόγειον illi, hi inum cœli uincunt.

Est autem Meridianus circulus maior, immotus, non vnus idemque ubiuis, sed cuilibet loco peculiaris ac proprius, ductus per loci verticem & mundi polos, ad quem Sol primi cœli motu delatus, interdum meridiem

Meridiem, noctu mediam noctem efficit. Græce μεσημέριος καὶ κνκλ & ὀδία πωλῶρ τῆς ἡμέρας & nuncupatur.

Mutantur Meridiani perpetuo, variato situ in curvato teræ secundum longitudinem. Continuo in ortum vel occasum versus recta progredientes, novos acquirunt Meridianos. Nam vel vno germani- miliari peragrato, aliud cœli punctum, diuersum a priori, & quatuor vnius gradus scrupulis distin- ctum, verticibus inninet. At qui directe versus alter- utrum polorum mundi tendunt, sub vno perpetuo Meridiano procedunt. Tot ergo sunt Meridiani nu- mero, quod verticalium punctorum diuersis teræ partibus incumbentium, versus ortum atq; occasum differentia.

Vsus præstant multiplices Meridiani. Primo, di- versis noctesq; in equalia spacia distinguunt, diem in antemeridianum seu matutinum, & pomeridianum seu vespertinum tempus. Noctem itidem in horas, quæ mediam noctem antecedunt, & eandem conse- quuntur.

Secundo, in sphaera obliqua præstant & sup- plent vicem Horizontis recti. Cuius enim Hori- zonti obliquo ad angulos rectos insistent. Ideo di- em Astronomi suum non ab ortu vel occasu Solis propter Horizontis obliquitatem, quæ inclinationis Zodiaci

Zodiaci ad Horizontem, angulorum, atq; amplitudinis ortiuæ, varietatem efficit & differentiam insignem: Sed à meridie, aut mediâ nocte, Sole ad-eunte & occupante Meridianum ordiuntur, propter eam, quam Meridiani quiuis habent cum Horizonte recto conuenientiam, & quod minor minusq; diuersa inclinationis Zodiaci ad Meridianum, angulorumq; quos cum Meridiano conficit, varietas contingit.

Tertio, terræ, & particularium in terra locorum longitudinem inchoant ac finiunt, & longitudinum diuersarum discrimina continent ac spatificiunt. Cuiusuis enim loci longitudo à Meridiano Fortunatarum insularum iniens, ad Meridianum vertici eiusdem insidentem, finitur ac desinit. Est enim spaciū duobus inclusum Meridianis, quorum vnus Fortunatis insulis, alter vertici loci propositi incumbit.

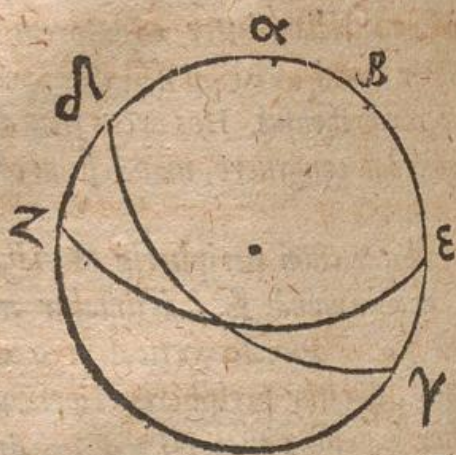
Quarto, in Meridianis, vt subiecto, distantie stellarum ab æquatore, Locorum latitudines, quas τὰ πῶσις ἐπὶ ἐγκλίματα Ptolemæus vocat, et poli exaltationes seu ὕψηματα numerantur.

Obseruent autem studiosi, locorum latitudines, & poli exaltationes, non quantitate, sed solo differre sitū. Est enim exaltatio poli arcus Meridiani ab Horizonte ad polum eleuatum. Latitudo loci est

arcus eiusdem Meridiani inter equatorem & verti-
 calem punctum, quod σημειον κτλ τδ κορυφων græcè
 vocant, comprehensus. Hos arcus situ discrepan-
 tes, magnitudine congruere, manifestum est.

Describatur enim peripheria Meridiani $\alpha \epsilon$,
 polo quidem mundi β , definiatur περιφερεια
 equatoris $\gamma \delta$. Puncto verticali vero α , seu polo
 Horizontis, ducatur peripheria Horizontis, $\epsilon \zeta$.
 Quia igitur β polus equatoris $\gamma \delta$: Arcus igitur
 $\beta \delta$ quadrans maximi circuli, quod à δ γ equato-
 ris polus distat. Sic cum α punctum verticale sit
 polus Horizontis $\epsilon \zeta$: Erit arcus $\alpha \epsilon$ itidem qua-
 drans maximi circuli. Vnius igitur circuli qua-
 drantes sunt $\delta \epsilon$ & $\alpha \epsilon$, ideoque inter se æquales. Si
 ab utroque auferatur ab utroque idem commune, id est,
 arcus inter $\alpha \epsilon$ medius, qui remanent arcus, erunt
 æquales. Æqualis est igitur arcus $\alpha \delta$, arcui $\epsilon \beta$.
 Sed $\alpha \delta$ arcus est à puncto verticali ad equatorem,
 qui vocatur latitudo loci. $\epsilon \beta$ arcus est ab Horizon-
 tis polo, qui vocatur ἕψαρμα, seu poli exalta-
 tio. Latitudini igitur loci, poli exaltatio æqualis est,
 quod erat ostendendum.

K Quinto

Quinto, Meridiani cum horizonte quouis recto vel obliquo, & quatuor alijs Circulis maioribus, cœlum totum in duodecim spacia distinguunt, quæ domicilia cœli vocantur.

Ex his quatuor, quæ cœli angulos occupant, græci κέντρα, latini cardines, quatuor his proxima ἐπιπορευαί, latini succedentes, postrema succedentibus & cardinibus inclusa ἀποκλίματα, latini declinantes domus, & cadentes ab angulis nominant.

Primum, quod inchoat hemicyclium Horizontis orientale, ἀνατολή & ὠροσκοπος & ὀρίζων πρὸς ἀνατολὰς, latine Cardo et angulus Orientis.

Secundum, quod succedit primo infra terram, & vocatur

ἡ ἀπορῶν, latine inferna porta, quod velut apertis
 orbibus solem cæterasq; stellas oriturus ad Horoscos
 euehit.

Tertium à primo infra terram, θεὰ, id est, dea,
 sic à bonorum & felicium euentuum atq; effe-
 ctuum significatione ac denotatione cognomina-

Quartum, quod ab arcu Meridiani subterraneo
 ὑπὸ γαιῶν, id est, imum cæli à situ.

Quintum, ἀγαθὴ τύχη, id est, bona fortuna.

Sextum, κακὴ τύχη, id est, mala fortuna, quod
 tristia & aduersa portendit, ut læta & prospera pro-
 cedens denunciatur.

Septimum δύσις & διάμετρος δύτικος, lati-
 tus occasus & cardo occidentis.

Octauum, ἐπικαταφορὰ, superna porta, quod
 solem decumbentem, & ad occasum properantem
 velut reclusis portis deducit.

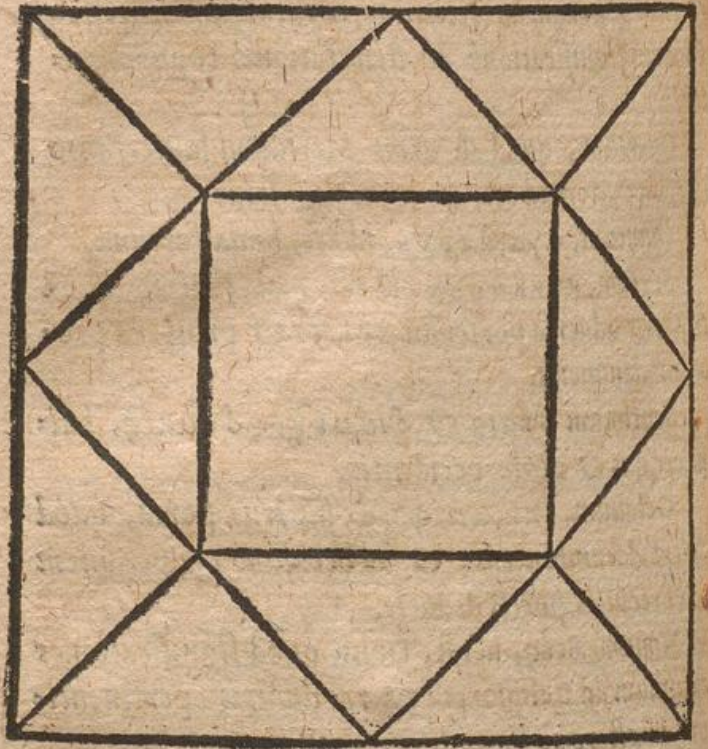
Nonum, θεός, id est, Deus, quod significationes
 euentuum ad Religionem & res diuinas pertinenti-
 um, prestare ac suppeditare existimatur.

Decimum μεσσηνία vel μεσσηνίωμα, Me-
 ssum cæli, culmen seu fastigium cæli.

Vndecimum, ἀγαθὸ δαίμων, Bonus demon à
 consensione & designatione felicitium euentuum.

Duodecimum, κακὸ δαίμων à tristium, Tragi-

corum, & exitialium euentuum indicationibus,
quas exhibere & præbere creditur.

DI
FIN
hemispha
sed, qu
Est a
non unu
puncto v
totam m
qualia, q
nos, alte